

Sjoa Beraad Rotterdam

Jaarverslag 2023

e-mail: info@sjoaberaad.nl
website: www.sjoaberaadrotterdam.nl

KvK-nr: 90004612
fiscaal nummer / 86518092
Rotterdam, augustus 2024

Inhoud

1. Voorwoord 3
2. Stichting Sjoa Beraad Rotterdam 4
  - Doelstelling* 4
  - Bestuur* 4
  - Overige leden* 5
3. Vergaderingen 2023 6
4. Jaarlijkse Herdenking Sjoa Rotterdam 8
5. Overige activiteiten 9
  - Lezingen* 9
6. Financiën (p. 5) 9

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag 2023 van het Sjoa Beraad Rotterdam.

Het Sjoa Beraad bestaat uit een groep kerkelijk betrokken Rotterdammers die de herdenking van joodse slachtoffers uit de nazitijd (jaren 30-40) levend willen houden.

Ook in 2023 vond weer de herdenkingsdienst plaats.

Voor de eerste keer zijn in 2023 de 7.000 namen genoemd van de joodse burgers uit Rotterdam en uit de zuid-Hollandse eilanden vanuit Rotterdam zijn weggevoerd en zijn vermoord in de nazi-kampen. Het noemen van al deze namen vond plaats op het Grote Kerkplein in Rotterdam, in de openbare ruimte.

Sjoa Beraad - Missie Visie

Het Sjoa Beraad Rotterdam stelt zich ten doel om jaarlijks een herdenkingsdienst te organiseren om de slachtoffers van de Holocaust te herdenken. Tegelijkertijd vraagt het Sjoa Beraad Rotterdam aandacht voor huidige slachtoffers van oorlogen, mishandeling discriminatie.

In Nederland was het Rabbijn Awraham Soetendorp die in 1983 de christenen opriep tot mede gedenken: "niet het gevoel van schuld moet versterkt worden, maar het bewustzijn van verantwoordelijkheid." De eerste gedenkbijeenkomst was in 1984 in de Laurenskerk in Rotterdam gehouden.

Herdenkingsdienst

In 1951 besloot het Israëliësch parlement, de Knesset, om jaarlijks op 27 Nissan de zes miljoen slachtoffers te gedenken die het Naziregime onder de Joden in Europa en Afrika had gemaakt. 27 Nissan is in de joodse jaartelling de dag waarop in 1943 het getto van Warschau werd uitgeroeid. De gedenkdag kreeg de naam Jom ha Sjoa, Dag van de vernietiging.

In 2023 viel Jom ha Sjoa op maandag 17 april 2023. Het Sjoa Beraad Rotterdam organiseert de herdenkingsdienst op een zondagavond zo dicht mogelijk op 27 Nissan, maar door andere activiteiten in de stad kan er een week of twee tussen zitten. Daarnaast proberen we ook zoveel mogelijk rekening te houden met de reguliere erediensten in de Laurenskerk. We zijn dankbaar dat de christelijke gemeenschap in de Laurenskerk iedere keer weer grote bereidheid toont hun avonddienst op die dag te laten vervallen.

In 2023 vond de herdenking plaats op zondag 30 april in de Laurenskerk. De dienst werd geleid door Henri Egging. Muziek was er van chazzanit Hannah Verhulst, organist Hayo Boerema, leden van de Goede Herderkerk-cantorij en de Sunshine Cleaners. Laatstgenoemden brachten het lied 'For All Time' ten gehore dat speciaal werd geschreven voor het Holocaust Namenmonument. Hun tweede lied 'Violins of Hope' gaat over het gelijknamige project van Amnon Weinstein. Hij restaureert samen met zijn zoon Avshalon violen van voor en tijdens de Shoah en laat ze overal ter wereld bespelen door violisten als aanklacht tegen het antisemitisme.

De hoofdspreker was Job Cohen. Hij vertelde over zijn familie en de Shoah, en over zijn band met Rotterdam. Hij besloot zijn bewogen lezing met de woorden: "*Laten we niet zwijgen; laten we met elkaar blijven praten; laten we met elkaar en op een waardige manier de dialoog blijven voeren om samen tot oplossingen te komen. En neem onze kinderen mee; het is de wereld van morgen, hun wereld, waar wij nu voor moeten zorgen.*" De gehele lezing is te vinden op: [Job Cohen 2023 \(sjoaberaadrotterdam.nl\)](https://sjoaberaadrotterdam.nl)

Het noemen van de 7000 namen

Enkele jaren geleden was een van de leden van het Sjoa Beraad op vakantie in Straatsburg en toevallig getuige van het lezen van de namen van Joodse slachtoffers aldaar. Niet achter gesloten deuren, niet in de stilte, maar in de open ruimte, op het grote plein voor de opera. Midden in de stad waar de weggevoerden gewoond en gewerkt hebben, onlosmakelijk deel waren van de gemeenschap.

De vraag rees: waarom niet in Rotterdam? We hebben het gewaagd. Ook al wisten we niet welke reacties we konden verwachten, of welke weerstand. Maar we waren er van overtuigd dat het goed is en noodzakelijk om te laten zien hoe duizenden stadsgenoten zijn weggevoerd om wie ze waren, om hun Joods-zijn. Buren, vrienden, familie... Het werd een gedenkwaardig gebeuren.

Op zondag 30 april 2023 zijn de namen genoemd van de 7.000 Joden uit Rotterdam en van de Zuid-Hollandse eilanden die tijdens de Sjoa uit Rotterdam zijn weggevoerd en zijn vermoord in de nazi-kampen. Het lezen van al deze namen vond plaats tussen 04.00 en 18.00 uur op het Stadspodium op het Grotekerkplein. Ruim 120 vertegenwoordigers van verschillende maatschappelijke organisaties, religies en politieke partijen waren bereid een deel van de namen te lezen. De namen van de joodse burgers van de eilanden Hoeksche Waard en Goeree-Overflakkee zijn gelezen door de loco-burgemeester van de gemeente Hoeksche Waard.

Ook studentenverenigingen uit Rotterdam werkten mee aan deze indrukwekkende dag. Grote dank gaat ook uit naar Gebouw De Heuvel voor hun medewerking en gebruik van hun gebouw bij de ontvangst van de lezers.

Voornemen voor 2024

Naar aanleiding van deze ervaring is er besloten om ook in 2024 de namen te lezen en om verder onderzoek te doen naar nog niet bekende namen. De schatting van weggevoerde of gevluchte Joodse Rotterdammers ligt rond de 10.000. Dat er geen 10.000 namen zijn opgelezen komt doordat een groot aantal mensen na het bombardement van Rotterdam op 14 mei 1040 uit Rotterdam is vertrokken en elders is gaan wonen. Ook is een deel van de gemeentelijke administratie tijdens het bombardement verloren gegaan. Wij houden als criterium aan het noemen van de namen: mensen die vanuit Rotterdam zijn weggevoerd. In 2024 zullen wij ook onderzoek uitvoeren naar de namen van joden uit Voorne-Putten.

Contacten, interviews en lezingen

- Rabbijn Albert Ringer is begin 2023 geïnterviewd door wijkgemeente Noorderlicht (City Project). Tijdens een avond met ongeveer 150 aanwezigen beantwoordde hij vele vragen die te maken hebben met Jood-zijn, discriminatie, de gevolgen van de nazi-tijd op zijn persoonlijk leven en dat van zijn gemeenteleden. Dit interview vond plaats in de Waalse Kerk in Rotterdam
- Marianne Gijbels heeft op 15 februari 2023 deelgenomen aan de mini-conferentie 'Weten om nooit te vergeten' georganiseerd door de stichting Loods24.

Bestuurszaken:

Vergaderingen

Het Sjoa Beraad is als geheel in 2023 vijfmaal bijeen gekomen om de voorbereidingen te treffen voor de Herdenkingsdienst.

Voor de voorbereiding van het noemen van de 7.000 namen is in een kleiner gezelschap en met versterking van een lid van de LJG en van de directeur van gebouw De Heuvel meer keren vergaderd. In de maanden februari – april vond wekelijks een bespreking plaats.

Stichting

Afgelopen jaar is het Sjoa Beraad Rotterdam een stichting geworden. Er is een ANBI-status verkregen, en er is een bankrekening geopend.

Financiën

Het Sjoa Beraad ontvangt bescheiden gelden van verschillende kerkelijke gemeenten. Een van de kerken doneert de kosten van kaarsen, een andere kerk draagt bij aan de kosten van de programmaboekjes. De spreker in de dienst heeft zijn tijd kosteloos aan ons beschikbaar gesteld.

De overige kosten van de herdenkingsbijeenkomst worden betaald uit de ontvangsten in de schaal bij de uitgang van de bijeenkomst.

De kosten van het noemen van de 7.000 namen konden wij beperkt houden, en die zijn vergoed door giften van privé personen en collectes in kerken.

De bestuurders en overige leden doen het werk vrijwillig, er staat geen vergoeding tegenover.

Bestuur

Het bestuur van de Stichting Sjoa Beraad Rotterdam bestaat in 2023 uit:

Voorzitter   mr. Dideri Mattijsen
PKN Maaskant/Open Grenzen Rotterdam

Secretaris   ds. drs. Harold Schorren
PKN Laurenspastoraat en Citypastor Rotterdam

Penningmeester   rabbijn drs. Albert Ringer
Liberaal Joodse Gemeente Rotterdam

- *Overige leden*

ds. dr. Tjaard Barnard
Remonstrantse gemeente Rotterdam

Kees Bakker
Senior Chaplain Militaire en Hospitaal-Orde van Sint Lazarus van Jeruzalem.

ds. dr. Henriette van Dunné
Doopsgezinde gemeente Rotterdam

vicaris drs. Henri Egging
RK-Bisdom Rotterdam

Marianne Gijbels
Parochie ...

ds. drs. Ilse Hogeweg,
PKN Hoflaankerk Rotterdam-Kralingen

Wolf Kotek,
Liberaal Joodse Gemeente Rotterdam

rabbijn Peter Lujendijk,
Liberaal Joodse Gemeente Rotterdam

pastoor Hans de Rie
Oud-Katholieke Paradijsskerk Rotterdam (tot oktober 2022)

pastoor Bruce Rienstra
Oud-Katholieke Paradijsskerk Rotterdam (vanaf Oktober 2022)

drs. Elsebeth Schorer,
PKN Maaskant/Open Grenzen Rotterdam

ds. drs. Marco Visser,
PKN Goede Herderkerk Schiebroek, Rotterdam.

